

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Kiállítások

Páratlanul gazdag és bizonyára sok érdeklődőt vonzó kiállításorozat kezdődik Szegeden.

Elsőként, holnap, pénteken a *Szegedi Műgyűjtők Klubjának* tagjai mutatják be gyűjteményük legértékesebb darabjait. A Bartók Béla Művelődési Központban délután 5 órakor megnyíló tárlatot B. Varga Sándor, a Műgyűjtő című folyóirat felelős szerkesztője adja át az érdeklődőknek.

A következő napon, szombaton délelőtt 11 órakor a hagyományos — immár hatodik — *Szegedi Fotószalon* nyitótünnepségére kerül sor, ugyancsak a Bartók Béla Művelődési Központban. A Szegedi Fotóklub által kezdeményezett és rendezett tárlatot dr. Uryné Erdei Ibo-lya művészettörténész nyitja meg.

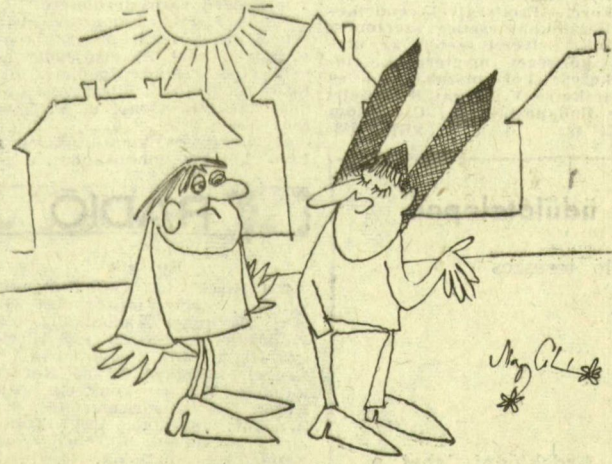
Ugyanezen a napon este 6 órakor nyílik meg a Móra Ferenc Múzeum új állandó régészeti kiállítása a múzeum központi épületében. *Ortutay Gyula* akadémikus köszöntő szavai után olyan régészeti kincsekben gyönyörködhetnek az érdeklődők, amelyek Csongrád megye történetének hun, avar és magyar vonatkozásait mutatják be. Mint dr. Trogmayer Ottó, a Móra Ferenc Múzeum igazgatója tegnap, szerdán délelőtt megtartott sajtótájékoztatóján elmondotta, zömében eddig ismeretlen anyag tárul a nézők elé. A kiállítás forgatókönyvének írója, Bálint Csanád szegedi régész úgy sorakoztatta fel az egész ter-

met betöltő emlékeket, hogy azok a korabeli kézművészség és hitvilág árnyalt bemutatásával érdekeltek a három, hasonló életformájú lovasnép sorsát, hétköznapjait. A kiállítás tervezője, *Boreczky László* és rendezője, *Hámori László* ötletes és jól szemléltető formában helyezte el az egymást követő tárlókat. A kétszintes kiállítást minden útbaigazítás nélkül is kijelölt útvonalon tekinthetik meg az érdeklődők, akik számára többek között a nagyszéksőtől hun fedelmi aranyelet, az úgynevezett Nagy Károly-kard rekonstruált változata, a nagy-

szentmiklósi kincs, és még számos, Csongrád megyében talált lelet ad hírt a lovasnómád hunok, avarok és magyarok egykori életéről.

A szegedi kiállításorozat az augusztus 1-én, vasárnap délelőtt a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában megnyíló XI. *Szegedi Nyári Tárlat* zárja. A hagyományos képzőművészeti seregszemlét *Somogyi József* Kossuth-díjas szobrászművész, a képzőművészek szövetségének elnöke nyitja meg. A nyitótünnepségen adják át a nyári tárlat idei díjait.

SZEGED — 1970

— Olyan fesztiválhangulatom van!

Kettős évforduló

Nem tudjuk, hogy a játékok rendezőségének a *Parasztbecsület* idei műsorra tüzésében volt-e valami célzatoság, de hogy így történt, egyszerre két jubileumot is ünnepelhetünk: 1945. augusztus 2-án, vagyis huszonöt évvel ezelőtt halt meg Rómában 83 éves korában *Pietro Mascagni* és 1935. augusztus 10-én, harmincöt évvel ezelőtt tartották meg a Szegedi Szabadtéri előadásokon a szerző személyes vezénylese és rendezése mellett a *Parasztbecsület* első szabadtéri bemutatóját.

Mascagni olasz zeneszerző a verizmus jelentős képviselője volt és el lehet mondani, hogy számos más operái és szerzeményei közül egyik sem aratott megközelítőleg sem olyan sikert, mint a *Cavalleria rusticana* vagyis: a *Parasztbecsület*. Az operáról — ami rá a legjellemzőbb — annyit: 1890. májusában mutatták be Rómában és már egy év múlva a pesti Operaház is műsorára tűzte. Az opera világra szóló sikert hozott a szerzőnek. A kontinens újszólván minden operaházában jelentős sikert aratott, de nem sokára az egész világ megismerte az eddig újszólván névtelen olasz karmester nevét. Nagyszerű, szenvedélyes dallamain kívül a népi környezetben játszódó mű (szövegírója: *Giovanni Verga*) részben az egyszerű, dolgozó emberek életét ábrázolja, ami nagy hatással volt korának akkori olasz irodalmára.

De beszéljünk az 1935-ös szegedi előadásról.

A játékok rendezősége a bemutatóra a szerzőt is meghívta. Mascagni augusztus 5-én érkezett meg Szegedre, s ettől kezdve a próbákat is ő vezette. Kijelentette, hogy örömmel vállalta a *Parasztbecsület* szabadtéri előadásának rendezését és vezényleését és Szegedre már csak azért is szívesen jött, mert Olaszországon kívül egyedül

a szegedi színházban adták elő egyik régebbi forradalmi tárgyú operáját, a *KIS MARRAT*-ot. (Bemutatója 1924. május 14-én volt. Szövegírója *Giovanni Forzano*, míg a fordítás munkáját *Móra Ferenc* végezte.)

Liebmann Béla felvétele Mascagni a szabadtéri nézőterén. A kép most jelenik meg először

renc és *Tonelli Sándor* vezette.)

A *Parasztbecsület* bemutatóját augusztus 10-ére tűzték ki. A főszerepeket *Giuseppina Cobelli* (Santuzza), *Nino Bertelli* (Turiddu), *Apollo Granforte* (Alfio) a milánói Scala, valamint *Bársony Dóra* és *Falus Edit*, a pesti Operaház tagjai énekeltek. A zenekíseretet a Budapesti Hangversenyzenekar látta el. Szerencsétlen elgondolás szerint a *Parasztbecsület* mellett *Hubay Jenő* CREMONAI HEGEDŰS-ét tűzték kísérőként műsorra, mely opera bizony nem volt al-

kalmis szabadtéri színpadra. De annál nagyobb sikert aratott Mascagni műve.

Előadás után a mester így nyilatkozott: „*Boldog vagyok, hogy Szegeden vezényelhettem műveimet!*... Egész este éreztem, hogy itt megértésre találok, mint ahogy megértésre találtam mindig Magyarországon... Meggyőződésem — mondotta —, hogy semmivel sem kisebb a szegedi Dóm tér jelentősége, mint a velencei Szent Márk tér. A Dóm tér akusztikája és helyzete olyan pompás, hogy Szeged egész jövőjét innen fogja nyerni. Minden évben meg kell rendezni a szabadtéri játékokat és minden évben tökéletesebbet és nagyszerűbbet kell nyújtani...”

Mascagni akkori látogatása és nyilatkozata valóban serkentőleg hatott a játékok későbbi rendezőségére is, mely mindinkább lendületet adott és ad a jövőben Szeged nyári zenei életének, vitathatatlan országos jelentőségének.

Ha ezen kettős jubileumra a rendezőségnek nem is sikerült a milánói Scala fenti világhírű tagjaival egyenrangú együttessel az idén színre hozni Mascagni művét, — hisszük, hogy a most szereplő különböző nemzetiségű énekesek ugyanolyan lelkesen és a nagy zeneköltő emlékéhez méltó tudással és akarással fogják szolgálni Mascagni halálának 25. és a mű 35. év előtti első, szegedi szabadtéri, világsikert hozó előadásának emlékét.

Jenő István

Bánya a magasban

Az Új Kina hírügynökség jelentése szerint a tibeti bányászok az 5240 méter magas Machala hegységben igen kedvezőtlen időjárási körülmények között szénbányát tártak fel. (MTI)

Ikarusz-sorfal a moszkvai magyar járműbemutatón

A Mogürt Gépjármű-külkereskedelmi Vállalat egész autóbusszkaravánt indított útnak Moszkvába, az augusztus 20-án nyíló magyar népgazdasági kiállításra. 23 autóbussz mutat be, s az Ikaruszok szinte sorfalat állnak majd a magyar pavilonnál.

A bemutatott típusok között lesz az új Ikarusz-család első tagja, a 250-es, amelynek exportját a Mogürt ez évben kezdi meg. A 250-es típusú szuperluxus légkondicionált autóbussz 180 utassal elfordítható klubfotelekkel, televíziókészülékkel, rádió adó-vevővel, írógéppel, diktafonnal, teakonyhával és ruhatárral is felszerelték. A Rócsi lényegében guruló-tárgyaló és rendeltetésének megfelelően a kiállítás ide-

jén is tárgyalásokra használják fel.

A Mogürt elküldte a csepeli Híradástechnikai Gépgyár, a Hiteka olasz licenc alapján gyártott autómobil berendezését, amelyet először a BNV-n állítottak ki és külföldön első alkalommal Moszkvában mutatnak be. A gombnyomással üzembe helyezhető berendezés két-három perc alatt mossa tisztára, majd ugyanannyi idő alatt meg is szárítja a személygépkocsikat.

A magyar járműbemutató egyik érdekessége lesz Moszkvában, hogy a legújabb típusok mellett felsorakoztatnak két öreg buszt is. Az egyik Ikarusz-55-ös, a másik Ikarusz-66-os típus — mindkettő már egymillió kilométert futott a Szovjetunióban.

Miért csökken a társadalmi ösztöndíjasok száma?

A Művelődésügyi Minisztérium tájékoztatása

Az üzemek, vállalatok, intézmények ezekben a hetekben döntenek arról, hogy az új tanévre hány társadalmi ösztöndíjat hirdetnek meg. Az elmúlt években — így az 1969-70-es tanévben is — rohamosan csökkent a társadalmi ösztöndíjasok száma, holott az új rendelet a korábbinál kedvezőbb feltételeket biztosít. Mi ennek az oka? — erről érdeklődtünk a Művelődésügyi Minisztériumban.

— Az ösztöndíjrendszernek ezt a formáját az 1959-60-as tanévben alkalmazták először. Korábbi népszerűségére jellemző, hogy az 1964-65-ös tanévig bezárólag már a hallgatóknak mintegy 22 százaléka, csaknem 11 000 egyetemista részesült társadalmi ösztöndíjban. Ezután kezdődött az „apadás”, amely ma is tart. Jelenleg a hallgatóknak alig több, mint 12 százaléka kőti szerződést. Az idén már csupán 2700 végzős hallgató volt társadalmi ösztöndíjas, és a jelek szerint a következő évfolyamokban ez az arány tovább romlik.

— Legkevésbé a társadalmi ösztöndíjas a pedagógusjelöltek között: mindössze 317, azaz az újonnan végzett tanároknak, tanítóknak, óvónőknek alig több, mint egytizede. A most diplomázott új doktorok közül csupán 163-an kötöttek előre szerződést — a végzetek 12-13 százaléka. A frissen államvizsgázott közgazdászoknak is csupán mintegy negyede élt a társadalmi ösztöndíj adta lehetőségével. Legjobb a helyzet a műegyetemen: az itt végzett mérnököknek csaknem fele társadalmi ösztöndíjasként helyezkedett el.

— A társadalmi ösztöndíjrendszer népszerűségének csökkenésében a tapasztalatok szerint közrejátszik, hogy az ösztöndíjat a vállalatoknak a részesedési alapról kell fizetniük, az új diplomást pedig a béralapból. Tehát inkább élnek a „fizetéscsábítás” eszközével, ha új szakemberre van szükségük — a béralap ugyanis kevésbé érzékeny pontjuk. Sajnos az is elég gyakori, hogy ismeretségek, kapcsolatok befolyásolják az ösz-

töndíjra vonatkozó vállalati döntéseket. Az sem ritka, hogy a munkahelyek összeállított „igénylistákat” átküldik az egyetemre, és ezzel a maguk részéről elintéztnek vélik az utánpótlás ügyét. Pedig ha fellelkesnek az intézményt, a hallgatókat és bővebb információkat adnának a munkakörükről, a lehetőségekről, sokkal eredményesebben alakulhatna a társadalmi ösztöndíjak helyzete. Az is előfordul, hogy saját társadalmi ösztöndíjasaikat lényegesen alacsonyabb munkabérral indítják el pályájukon, mint hasonló korú és beosztású társaikat, akiket esetleg éppen fizetéslicitálással hódítottak el másnonnan.

— Sajnos, egyes vállalatok, szövetkezetek, állami gazdaságok a 100 és 400 forint között adható pótlékok inkább a minimumhoz közelítik, és leggyakrabban 200 forintban állapítják meg, ami persze nem ösztönzi a hallgatókat a szerződéskötésre. — Feltűnő, hogy a pedagógusok és az orvosok igen csekély arányban kötnek szerződést, holott a vidéki pedagógus- és orvoshiány a legmagasabb. Ennek elsősorban az az oka, hogy mind a pedagógusok, mind az orvosok zömmel költségvetésből gazdálkodó szervek alkalmazottai, s ott jóval kisebb a lehetőség az ösztöndíjkötésre. Ezt segíti egy újabb intézkedés: központi támogatásból az idén már 450 társadalmi ösztöndíjasra köthettek a megyei tanácsok szerződést pedagógusjelöltekkel és orvosokkal. (MTI)

Új külföldi fényképező-és filmfelvevő gépek

Az idei első félévben 27 százalékkal nagyobb forgalmat bonyolított le az OFOTERT, mint az elmúlt esztendő első hat hónapjában. Részbe volt ebben annak is, hogy a vállalat állandóan bővíti árúinak választékát. Ezzel kezdte sajtótájékoztatóját szerdán délelőtt a Magyar Újságírók Országos Szövetségének székházában Somogyi Béla, a vállalat vezérigazgatója.

A legutóbbi külföldi piacutazások nyomán az OFOTERT az idén is számos új cikkel igyekszik kielégíteni a vásárlók igényeit. Romániából, ahonnan eddig még nem importáltak, dianézóket, előhívó tankokat és sötétkamra berendezéseket akarnak behozni. A Szovjetunióból tavaly 40 ezer fényképezőgépet és filmfelvevőt hoztak be. Az idén hetven ezret, jövőre pedig százezeret fognak importálni.

Hétfőtől

Tilos a rádiózás a vonatokon

Sok a panasz amiatt, hogy a vonatokon egyes utasok — főként egyes fiatalok — többszöri figyelmeztetés ellenére is „üvöltetik” rádiójukat. Ezért a MÁV vezérigazgatósága augusztus 3-tól megtiltja a táska- és zseb-rádiók, magnetofonok másokat zavaró használatát a vonatokon és az állomásokon. Aki mégis ragaszkodik a zenéhez, 50 forint bírságot fizet. Ha a bírságot az utas nem fizeti meg, vagy ha fizet ugyan, de tovább rádiózik, akkor a legközelebbi állomáson le kell szállnia.

A rádiót fülhallgatóval természetesen bárki hallgathatja.